

VERSLAG van de digitale vergadering van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water van 13 mei 2020

Voorzitter:

mr. S.F. van Ulzen

Aanwezig: mr. drs. H.G.J. Bruins Slot (gedeputeerde), ir. H.P. van Essen (gedeputeerde), ir. R.G.H. van Muilekom (gedeputeerde), A.C. Boelhouwer (GroenLinks), I. Bouabid (DENK), E.J. Broere-Kaal (PVV), R.G.J. Dercksen (PVV), H. van Deún (PVV), ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), M. van Elteren (GroenLinks), M.C. Fiscalini (FvD), J.C.A.M. van Gilse BSc (VVD), N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), J.A. de Harder (ChristenUnie), F. Hazeleger (SGP), K. de Heer (ChristenUnie), W.M.M. Hoek (50PLUS), drs. B.C. de Jager (VVD), M. de Jong (GroenLinks), dr. A.R.S. Karatas (GroenLinks), H.J. Keller (PvdD), drs. A.H.L. Kocken (VVD), T. Koelewijn-Koelewijn (CDA), M. Lejeune-Koster (PvdA), N.A. Krijgsman (PvdA), P. Kroon (GroenLinks), O. de Man (VVD), H.J. Rikkoert MSc (ChristenUnie), A.G. van Schie (VVD), T. Schipper (SP), W. van der Steeg (PvdD), E. Strandstra (PvdD), W. Ubaghs (PVV), T.M.S. Vrieling (GroenLinks), ir. M. de Widt (D66), C. Westerlaken (CDA) en ing. H. I. Wolting (ChristenUnie)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

M.L. Engelsman (griffier) en M.J. Strijbos-Vermeulen (verslag)

1. OPENING EN ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw Van Ulzen, opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

1.2 Vaststellen agenda

Het Statenvoorstel Klimaatadaptie is van de agenda afgevoerd, daarom is er ruimte voor het bespreken van enkele Statenbrieven.

De voorzitter beschrijft de gang van zaken. Zij bedankt de ambtelijke organisatie voor de vlotte beantwoording van de schriftelijk vragen. De fracties die dit betreft, krijgen de gelegenheid in reactie hierop vragen te stellen, waarna alle fracties de gelegenheid krijgen voor een tweede termijn.

Omdat bij agendapunten 3.3 *Statenbrief start onderhandelingen aankoop Kamp van Zeist en stand van zaken kavels Westflank* en 3.4 *Statenbrief Mastergrondexploitatie Hart van de Heuvelrug en Grondexploitatie Vliegbasis* geheime stukken zijn toegevoegd, worden deze punten niet digitaal besproken. In het fractievoorzittersoverleg wordt gesproken over of en wanneer fysieke bijeenkomsten mogelijk zijn. De punten worden daarvoor aangemeld. Is dit niet mogelijk, dan wordt naar een andere oplossing gezocht.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

1.3 Mededelingen

- Gedeputeerde Van Muilekom memoreert dat GS vragen hebben beantwoord aangaande de plancapaciteit in de woningbouw. In maart was het beeld dat de gevolgen van de coronacrisis niet te overzien leken. GS hebben toegezegd in gesprek te gaan met gemeenten en andere partijen. GroenLinks heeft aangegeven hiervan graag op de hoogte gehouden te worden. In juni komt er een informatiesessie over het nieuwe programma. De vraag van GroenLinks over wat corona betekent voor de woningbouw en de ontwikkeling ervan, kan dan worden meegenomen.
- Begin 2020 is in de commissie gesproken over de aanpak van vitale wijken. Onlangs was er een overleg tussen gedeputeerde, gemeenten en ministerie. Het betreft drie wijken in het U16-gebied (Nieuwegein, Zeist en Utrecht) en de provincie heeft Amersfoort daaraan toegevoegd. Dit proces vordert. De uitgewerkte Regiodeal moet begin september ingeleverd zijn, wat betekent dat PS hierover in de Statenvergadering van begin juni een besluit moeten nemen.

De gedeputeerde heeft toegezegd de Staten te informeren over de uitwerking en de voortgang van de aanpak van de vitale wijken, hierover zal hij een memo sturen. Er is overleg met de griffie over een mogelijkheid om de Staten eind mei hierover verder te informeren, voordat in juni de definitieve stukken aan PS worden voorgelegd.

1.4 Ingekomen stukken RGW

De betreffende stukken zijn schriftelijk afgehandeld.

Op de verdiepingsvraag van de ChristenUnie volgt nog een schriftelijk antwoord.

1.5 Verslag van digitale Statencommissie RGW 15 april 2020

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

De vergadering is via YouTube in de agenda te beluisteren.

1.6 Termijnagenda RGW

De voorzitter wijst erop dat de schriftelijke vraag van de PvdD inmiddels schriftelijk is beantwoord.

Mevrouw Koelewijn informeert naar de stand van zaken rond de mogelijke verplaatsing van het Ronald McDonaldhuis. Dit staat in de Termijnagenda vermeld bij maart 2020.

Gedeputeerde Van Essen wijst erop, mede namens gedeputeerde Strijk, dat men hier te maken heeft met de verschuiving in de zienswijzeprocedure rond de Omgevingsvisie en -verordening. Er werd rekening mee gehouden dat er een zienswijze namens UMC en andere partners kon liggen over het zienswijzetractaat van de Omgevingsvisie over het Ronald McDonaldhuis. De provincie zou dan eind 2020 via de Omgevingsvisie duidelijkheid kunnen bieden. De vaststelling is echter verschoven naar het eerste kwartaal van 2021. Daarna kwam de coronacrisis. Gedeputeerde Strijk is in gesprek met de partners van Utrecht Science Park. Zodra meer duidelijk is, zullen GS de Staten erover informeren. In reactie op het voorstel van de voorzitter dat gedeputeerde Strijk de Staten uit eigen beweging op de hoogte houdt, zegt gedeputeerde Van Essen toe dit door te geven.

Mevrouw Keller herinnert eraan dat er voor de zomer een antwoord op haar schriftelijke vraag over de opvang van wilde dieren komt. Zij vraagt of dat dus de volgende maand zal zijn.

Gedeputeerde Bruins Slot verwacht dat het antwoord uiterlijk juli naar de Staten verstuurd wordt.

1.7 Rondvraag

De voorzitter memoreert dat de rondvraag van het CDA over de plancapaciteit en de impact van de coronacrisis schriftelijk is beantwoord.

De rondvraag van het CDA over het opnemen in de PRV van het Afwegingskader uitbreidingslocaties voor wonen is schriftelijk beantwoord.

Op de rondvraag van de ChristenUnie over de boerderijverplaatsing van boer Dorrestein volgt nog een schriftelijk antwoord.

De heer De Heer benadrukt dat het met name gaat over het overleg tussen provincie en gemeente.

2. TER BESPREKING

2.1.1 Statenvoorstel Financiële consequenties stikstof

De voorzitter schetst de gang van zaken. In de eerste termijn zijn vragen ingediend door de fracties en die zijn merendeels beantwoord door GS. Gedeputeerde Bruins Slot begint met de beantwoording van de resterende vragen waarna de fracties gelegenheid krijgen voor een tweede termijn.

De volgende vervolgvragen zijn vooraf ingediend.

SGP

Aantal punten uit de beantwoording:

- Hoe was de ambtelijke en bestuurlijke ondersteuning geregeld tijdens de periode dat de PAS nog overeind stond? Waarom was continuering van die bestaande ondersteuning niet voldoende voor de nieuwe situatie? Deze vraag is gemarkeerd als politiek. Vooral het eerste deel bedoelde ik echter als technische vraag. Ik zou daar dan ook het liefst een schriftelijke terugkoppeling op hebben, zodat dit voor iedereen helder is.

- De vragen naar de inzet van de provincie Utrecht in landelijke discussies staan allemaal nog open. Vervolgvragen:

- We hebben vragen gesteld over de onderbouwing van de flinke extra personele capaciteit. Wij begrijpen dat er tijdelijke inzet nodig is om vraagstukken te verhelderen, achterstanden in te halen etc., maar er moet toch na een bepaalde periode zicht zijn op eenzelfde soort 'vast stramien en toetsingskader' als onder de PAS? Wanneer wordt dat moment voorzien?

- Wij hebben gevraagd naar de financiële onderbouwing van de benodigde 4 miljoen die u deed besluiten mee te werken aan programmaorganisatie van het IPO. We krijgen dan een verwijzing naar het antwoord op de vraag van de VVD, waar we dit bedrag uitgesplitst zien in drie delen. Is dit de enige onderbouwing die u vanuit het IPO hebt gekregen? Zo ja, waarom hebt u daar genoeg mee genomen? Zo nee, waarom hebt u de rest van de onderbouwing niet met ons gedeeld als antwoord op onze vraag?

- De onderbouwing van de 3 ton komt op ons uiterst summier en niet SMART over. Er worden dingen genoemd die wat ons betreft ook onder normale omstandigheden kunnen voorkomen en dus bij de begroting voorzien hadden kunnen worden.

- We lezen in de beantwoording van onze eerdere technische vragen over een notitie die door de provincie Utrecht is opgesteld en binnen het IPO is geaccordeerd. Mogen wij deze notitie ontvangen?

- Er wordt summier geantwoord op onze vraag over doelmatigheid van uitgaven. Een soortgelijke vraag van het CDA is als politiek bestempeld. Wij zijn wel geïnteresseerd in een nauwkeurigere onderbouwing. Er worden grote uitgaven gedaan in het kader van het terugdringen van stikstofdepositie op natuurgebieden en dan wordt een vraag over doelmatigheid beantwoord door te verwijzen naar bij-effecten van de maatregelen. Dat is wat ons betreft politiek discutabel. Bovendien vragen we ons zoals eerder aangegeven ten zeerste af in hoeverre de bijeffecten passen binnen onze Landbouwisie.

Gedeputeerde Bruins Slot memoreert dat er een aanzienlijk aantal vragen is gesteld over stikstof in brede zin en over het Statenvoorstel.

D66 wijst erop dat, als nieuw personeel wordt aangenomen, ervoor gezorgd moet worden dat de kennis die opgebouwd wordt zoveel mogelijk in Utrecht geborgd wordt. Het gaat wat deze fte's betreft vooralsnog om een tijdelijke uitbreiding vanuit de gedachte dat er een tijdelijke piek in de werkbelasting is. Uitgangspunt is dat hen een duidelijk contract wordt aangeboden, dit past in de lijn om inhuur in de organisatie terug te dringen. Vergunningverlening op basis van de Omgevingswet is een specifieke vaardigheid. Hier is veel vraag naar in de markt, op veel plekken wordt gewerkt aan stikstof. Het kan zijn dat kandidaten geen contract willen maar ingehuurd willen worden. Als mensen een tijdelijk contract hebben, is vaste aanstelling mogelijk als er via strategisch personeelsmanagement voor gezorgd wordt dat uitstroom, bijvoorbeeld iemand die met pensioen gaat, wordt opgevuld door iemand met een tijdelijke aanstelling. Het is dus niet zo dat personeel met een tijdelijk contract niet de kans heeft om een structurele plek te krijgen in de organisatie. Het is wel de bedoeling dat men binnen de formatie blijft.

Op de vraag hoe het kan dat deze fte bovenop de vastgestelde 100 fte komt, antwoordt de gedeputeerde dat vorig jaar, toen het versterken van de organisatie binnen GS werd besproken, de omvang van de stikstofproblematiek nog niet scherp in beeld was en niet voorzien kon worden dat dit tot extra capaciteitsvraag zou leiden. Het grootste deel van de aanpak van stikstof gebeurt door het team Natuur en landbouw en het team Mobiliteit. Het betreft hier noodzakelijke deskundigheid die momenteel niet aanwezig is in de organisatie.

GroenLinks vraagt hoe ervoor gezorgd wordt dat ook het Rijk verantwoordelijkheid draagt nu de landelijke regeling Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is gesneuveld. Het Rijk doet dit door een

brede stikstofaanpak, zie de brief onder agendapunt 2.1.2, waarin bronmaatregelen aangekondigd worden. Daarnaast is er de opkoopregeling van €100, €100 en €150 miljoen in de komende jaren om boerderijen op te kopen in het kader van de gebiedsgerichte aanpak. De provincies onderhandelen momenteel met het Rijk over de voorwaarden waaronder zij over dit geld kunnen beschikken.

De VVD vraagt waarom het geld in 2020 uit de bestemmingsreserve weerstandsvermogen wordt gehaald. Bij de planning rond de PAS is een risico-inschatting gemaakt, zoals vaker gebeurt, van de kans dat een beleidsterrein zich anders ontwikkelt. Er was in het weerstandsvermogen al een post opgevoerd voor financiering hiervan. De voormalige PAS-budgetten zijn gealloceerd aan het verbeteren of uitvoeren van natuurherstelmaatregelen die nodig zijn in het kader van de gemaakte afspraken. Gedeputeerde Strijk van financiën heeft dus gesteld dat het bedrag voor 2020 uit het weerstandsvermogen komt, de bedragen voor 2021 en 2022 worden betrokken bij de kadernota. De SGP vroeg hoe het kan dat er zoveel extra capaciteit nodig is, waarom dit niet uit de bestaande capaciteit kan. Omdat er geen nieuw beleidskader was, heeft de vergunningverlening stilgelegen en dit heeft tot een toename van de werkdruk geleid. GS willen die achterstand zo snel mogelijk verwerken. Daarnaast is er een nieuw beleidskader. In de PAS waren randvoorwaarden opgenomen als vrijstellingen, meldingen, referentiedatum en ontwikkelruimte. Die maakten het verlenen van een vergunning minder arbeidsintensief. Die zijn vervallen en dat vraagt extra menskracht. Ook is het zo dat de Staten, middels de aangenomen motie van de PvdA, vroegen om een goed bemande helpdesk om uitleg te kunnen geven over de nieuwe problematiek.

De SGP vraagt of de ambtelijke ondersteuning van vóór de PAS niet gecontinueerd kan worden. Er is echter extra werkdruk, er wordt veel nieuw beleid ontwikkeld. Er is een bestuurlijke en een ambtelijke commissie, er zijn onderwerpen die uitgewerkt moeten worden, zoals de nieuwe vergunningverlening, herstelmaatregelen, het werken aan AERIUS en toezicht en handhaving. Op de vraag wat dit betekent voor BIJ12, licht de gedeputeerde toe dat het voormalige PAS-bureau (onderdeel van BIJ12) is omgevormd tot de helpdesk Stikstof en Natura 2000. Bepaalde onderdelen, zoals de helpdesk, zijn ongewijzigd. Het heeft ook een ondersteunende rol bij interbestuurlijke overleggen en kennisoverdracht.

De SGP vraagt wat er is gedaan aan het treffen van beheersmaatregelen. Dit is niet aan de orde omdat de uitspraak van de bestuursrechter was dat de wetgeving van de PAS leidend was voor het handelen van de provincie. Het intrekken van de PAS was als risico voorzien, daarvoor was een financiële voorziening getroffen. Beheersmaatregelen zijn lastig te treffen omdat de uitgangssituatie waarop het beleid van de provincie was gebaseerd, onderuit is gehaald door de rechter. Er moet compleet nieuw beleid gemaakt worden.

Op de vraag of het bedrag niet uit het programmabudget gehaald kan worden, antwoordt de gedeputeerde dat de PAS-maatregelen zijn bedoeld voor natuurherstelmaatregelen. Die zijn belegd en moeten uitgevoerd worden. Er is geen ruimte om dit soort zaken te regelen.

De PvdD vraagt of er rekening wordt gehouden met een volgende juridische en financiële tegenvaller. De inzet is om een juridisch houdbare aanpak voor natuur te maken waarbij natuurherstel en ruimte voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen centraal staan. De gedeputeerde verwacht dat partijen als natuur, milieu en die van agrarische zijde de komende tijd voor de rechter het beleid dat de provincies en het Rijk maken proberen te toetsen en kijken wat voor effect dat heeft.

De SGP heeft gevraagd om een nadere onderbouwing van de fte's voor het IPO en de financiering daarvan. De gedeputeerde zegt toe die schriftelijk te zullen geven.

De SGP vroeg om een onderbouwing van de €300.000. Dit werkbudget biedt handelingsruimte bij het uitvoeren van de huidige maatregelen als er bijvoorbeeld onderzoek nodig is of als zaken worden opgestart in het kader van de gebiedsgerichte aanpak. Hiervoor was natuurlijk geen budget begroot.

De voorzitter geeft de fracties de gelegenheid voor een tweede termijn.

De heer Hazeleger heeft gevraagd naar een onderbouwing van drie onderdelen.

- Er zou een einddatum moeten staan bij de extra fte want er ontstaat een vast stramien en toetsingskader. Is er zicht op wanneer dit zou zijn?
- De reactie van GS op de vraag van GroenLinks over de onderbouwing van de €300.000 vindt hij wat mager.
- Er werd gesproken over gelden voor natuurherstel. Gaat men onveranderd door met de natuurherstelprojecten onder de PAS terwijl dit een middel was om tot het doel van vergunningen onder de PAS te komen? Hij neemt aan dat beoordeeld wordt of het nog opportuun is om dit te doen.

De heer Dercksen is van mening dat het Statenvoorstel een uitvoering is van de stalorders uit Den Haag. Zijn bijdrage zal hij naar voren brengen bij de behandeling van de andere stukken over stikstof.

De heer Schipper meldt dat de gedeputeerde prima antwoord heeft gegeven op de technische vraag van de SP over het personeel. De fractie gaat akkoord met het voorstel.

Mevrouw Krijgsman is zeer tevreden met de beantwoording.

Er zijn door de fracties veel technische vragen gesteld die op elkaar lijken. Zij stelt voor dat de gedeputeerde dit bij toekomstige voorstellen ondervangt door hier een uitgebreidere onderbouwing van de financiën in op te nemen.

Voor de PvdA is dit Statenvoorstel een hamerstuk in de Statenvergadering.

De heer Westerlaken laat weten dat het CDA het een uitstekend uitvoeringsvoorstel vindt. De fractie had dan ook geen vragen gesteld.

Mevrouw Van Gilse vindt het duidelijk geworden waarom de financiële bijdrage niet uit het begrotingsprogramma zelf is gehaald. Zij vraagt of niet een beroep gedaan kon worden op de post Onvoorziene kosten.

Zij sluit zich aan bij de SGP voor wat de vraag over de onderbouwing van de €300.000 betreft. Zij vraagt zich af of er geen overlap zit tussen de werkzaamheden van de provincie en het IPO, beide zetten flink in op vergunningverlening.

Er wordt onderhandeld met het Rijk over de voorwaarden waaronder de provincies kunnen beschikken over de rijksbijdrage. Mevrouw Van Elteren vraagt wanneer hierover meer duidelijkheid gegeven kan worden.

De voorzitter geeft het woord aan de gedeputeerde voor een reactie op de tweede termijn.

Gedeputeerde Bruins Slot dankt de fracties die positief reageren op het voorstel.

De inzet van de tijdelijke capaciteit zal de komende jaren nodig zijn, in het voorstel wordt 2022 genoemd. De hoop is dat er daarna met het vaststellen van de structurele aanpak, die mede op basis van het rapport van de commissie Remkes bepaald wordt, meer continuïteit ontstaat.

De €300.000 betreft een nieuwe aanpak van een geconstateerd probleem en wordt onder meer gebruikt voor het onderzoek naar stikstofdepositie door ganzen, waar de SGP om verzocht. Ook is het wellicht mogelijk om aan te sluiten bij een onderzoek naar de mogelijkheden van stikstofreductie in de binnenscheepvaart. Gedurende de uitwerking van het beleid komen er tijdelijke vragen naar voren waarbij kennis en capaciteit van buiten gehaald moet worden. Daar wordt dit budget voor gebruikt, het is niet zozeer een post voor onvoorziene kosten dan wel een werkbudget. In de begroting van 2020 was geen werkbudget opgenomen.

De natuurherstelmaatregelen uit de PAS vinden doorgang omdat de vergunningen verleend zijn onder de voorwaarde dat de maatregelen geheel uitgevoerd zouden worden. Het goede daarvan is dat nu verder en hopelijk meer gewerkt wordt aan herstel van natuur omdat er dan nieuwe ruimte

verkregen wordt om bestendig vergunningen te kunnen verlenen. De provincie loopt op schema wat de uitvoering van de oude PAS-maatregelen betreft.

De provincie Utrecht verleent de vergunningen, handelt de individuele vergunning af en schrijft de beschikkingen. Met het IPO en de andere provincies worden de krachten gebundeld als het gaat om het uitzoeken van juridische vraagstukken of het formuleren van bepaalde onderdelen van nieuw beleid.

De gedeputeerde hoopt voor de zomer te weten wat de voorwaarden zijn om als provincie geld voor de opkoopregeling te ontvangen. Daarna kan zij aan de slag met de gebiedsgerichte aanpak. Dit is afhankelijk van de planning van het Rijk, de voorwaarden worden momenteel uitgewerkt.

De gedeputeerde zegt de opmerking van PvdA over het opnemen van een uitgebreidere onderbouwing van de financiën in een Statenvoorstel goed gehoord te hebben.

Op de vraag van de heer Dercksen in welke Statenvergadering het besproken zal worden, antwoordt de voorzitter dat dit de vergadering van 3 juni zal zijn.

Na inventarisatie van de meningen concludeert de voorzitter dat de commissie adviseert om het voorliggende voorstel door te geleiden naar de Staten met de titel klein debat.

2.1.2 Memo Kamerbrief Structurele Aanpak Stikstof

en

2.1.3 Statenbrief inwerkingtreding stikstofregistratiesysteem

De voorzitter memoreert dat de in eerste termijn schriftelijke ingediende vragen zijn beantwoord door GS. Gedeputeerde Bruins Slot zal beginnen met de beantwoording van de vervolgvraag, waarna de fracties gelegenheid krijgen voor een tweede termijn.

De volgende vervolgvraag is vooraf ingediend.

ChristenUnie

In de beantwoording van onze vraag wordt aan het eind het volgende aangegeven “Op termijn worden mogelijk de effecten van andere bronmaatregelen aan het stikstofregistratie-systeem toegevoegd waarna weer meer woningbouw mogelijk is.” Geldt voor de effecten van deze andere bronmaatregelen ook het principe dat toegekend wordt op volgorde van aanvraag, of wordt dan de verdeelsystematiek opnieuw beoordeeld?

Gedeputeerde Bruins Slot memoreert dat agendapunt 2.1.2 de Kamerbrief betreft over de uitvoering en de aanpak van de stikstofproblematiek van het Rijk de komende jaren. In de brief komen de provincies op meerdere punten naar voren als een van de overheidspartners met wie het Rijk de maatregelen wil gaan uitvoeren. Provincies en minister zullen in gesprek gaan over hoe de maatregelen uitgevoerd moeten worden. Meerdere fracties verzochten om een duiding hiervan. Wat de afwaardering van landbouwgrond betreft: het CDA vraagt welke financiële lijn gevolgd gaat worden als een bedrijf wordt aangekocht. Het uitgangspunt van de provincie Utrecht is bij grondtransacties altijd de marktwaarde. Als de provincie overgaat tot de verkoop van grond zal de marktwaarde van de grond met de functie die de grond dan heeft worden gehanteerd. Is de functie agrarisch, dan wordt die waarde betaald, is de grond bijvoorbeeld veranderd naar natuur, dan wordt die waarde gehanteerd. Indien de grond niet van functie wijzigt maar bijvoorbeeld agrarisch blijft, kan het zo zijn dat er bepaalde voorwaarden aan worden verbonden, bijvoorbeeld het meer grondgebonden te werk gaan. Dan rust een kwalitatieve verplichting op de grond. De grond wordt dan minder waard, er wordt voor gezorgd bij de taxateur dat dit een effect heeft op de marktwaarde en dat de grond voor een lagere prijs verkocht zou moeten worden.

PvdD en CDA vroegen naar het pakket waarbij een structurele daling van stikstofuitstoot beoogd wordt. Dit heeft een gunstig effect op de natuur én dit maakt meer maatschappelijke en economische ontwikkeling mogelijk. De fracties vragen in welke mate verwacht wordt dat partijen de

juridische houdbaarheid voor de rechter willen toetsen. Dit zal hoogstwaarschijnlijk gebeuren, partijen hebben dit aangekondigd.

Het CDA vraagt wat de verwachting is als het gaat om de status van de natuurgebieden en de Natura 2000-gebieden. De minister van LNV heeft het traject ingezet om de status van de verschillende Natura 2000-gebieden te evalueren. In de Kamerbrief kondigt zij aan dat de eerste resultaten voor de zomer van 2020 verwacht worden. Zolang de gebieden deze beschermde status hebben, heeft de provincie de plicht om aan de bijbehorende voorwaarden te voldoen.

Meerdere fracties deden een suggestie rond het extern salderen. De minister schrijft in de brief aan de Kamer over de wijze waarop dit volgens haar geborgd moet worden. In de informatiesessie van april heeft de gedeputeerde aangegeven samen te willen oplopen met de minister omdat GS het van belang vinden om voldoende waarborgen voor een zorgvuldige uitvoering van extern salderen te kunnen implementeren. Dit zal de komende periode zijn beslag krijgen.

De heer Westerlaken loopt eigenlijk vooruit op het koersdocument van de gebiedsgerichte aanpak. GS hopen dit voor de zomer van 2020 aan PS voor te leggen. De vraag is welk instrumentarium wordt ingezet, of de inzet van een innovatief instrumentarium niet veel effectiever is dan het opkopen van een boerenbedrijf. De insteek van GS is om aan de ene kant in te zetten op de aankoop van bedrijven maar om juist ook werk te maken van verduurzaming, omvorming en innovatie. Aankoop is daarbij een belangrijk onderdeel, er zijn immers gelden beschikbaar gesteld door het Rijk. Ook is het zo dat daarmee ruimte vrij gemaakt kan worden in een gebied om het proces in gang te brengen, waarbij ervoor gezorgd wordt dat agrarische ondernemers die in het gebied blijven kunnen werken aan hun toekomst. Dan spreekt men bijvoorbeeld over landbouwstructuurversterking. De verbetering van de structuur is een essentieel onderdeel van de gebiedsprocessen, want door de opkoop van gronden van bedrijven komt grond vrij en kan men met kavelruil beginnen. Hierdoor kan de bedrijven die er zijn een toekomst geboden worden en hierdoor kan ook gewerkt worden aan de doelstellingen in de Landbouwvisie. Veel aandacht gaat uit naar de coronacrisis, maar dit punt zorgt bij veel agrarische ondernemers nog steeds voor onzekerheid. Het stelt familiebedrijven ook voor moeilijke vragen. De provincie moet hier oog voor hebben, in het koersdocument over de gebiedsgerichte aanpak moet ook oog zijn voor boeren die hun toekomst willen houden in het gebied.

In dit kader stelt GroenLinks vragen over de streefwaarde en de normen. Het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen is een lange termijn doel. In de tussentijd wordt er gewerkt aan het verminderen van de belasting op de gebieden en het weerbaar maken van de natuur. De minister overweegt momenteel hoe ze de streefwaarde verder wil uitwerken, of het een wettelijke verplichting moet worden of niet. De provincies hebben hierover nog geen volledige duidelijkheid. GroenLinks stelt dat de concrete invulling van gebiedsgerichte maatregelen onduidelijk blijft. GS is bezig met het opstellen van een koersdocument voor de gebiedsgerichte aanpak. Hierin wordt aangegeven welke sporen de provincie wil doorlopen. Dit is wel afhankelijk van de instrumenten die van het Rijk worden verkregen als het gaat om financiering van de aankoop van bedrijven en bijvoorbeeld mogelijkheden om tot innovatie over te gaan. Daarnaast werken GS aan een onderbouwing van hoe de provincie deze maatregelen zelf kan uitvoeren.

Inzake de effectiviteit van (technische) bronmaatregelen is het van belang om aan te geven dat de brief aan de Kamer ook gaat werken. Het Rijk kondigt aan dat er een monitorings- en bijsturingssystematiek komt waarbij om de zoveel tijd bij tegenvallende of meevallende resultaten kan worden bijgestuurd. Daarmee komt een pad naar de streefwaarden.

De technische maatregelen van het Rijk zien niet direct op het omschakelen naar kringlooplandbouw. De provincie heeft haar visie op kringlooplandbouw vastgelegd in de Samenwerkingsagenda Landbouw. De Utrechtse visie staat los van de rijksmaatregelen. Dat betekent dat de provincie bezig zal zijn met de uitvoering van de maatregelen die het Rijk neemt om ervoor te zorgen dat de doelen behaald kunnen worden.

De ChristenUnie vraagt hoe natuurbescherming in combinatie met de structurele aanpak er in de praktijk uitzien in de provincie. Het is van belang dat het geld dat beschikbaar komt voor natuurherstelmaatregelen in de provincie terecht kan komen, zodat concrete maatregelen genomen kunnen worden om ervoor te zorgen dat de natuurgebieden in de provincie sterker worden. De

komende periode zullen GS dan ook werken aan voorstellen, die hopelijk gehonoreerd worden, om ervoor te zorgen dat de natuurgebieden worden versterkt en meewerken aan de robuustere natuur. Bij de vraag in hoeverre GS gaan inzetten op de aankoop van agrarische bedrijven en hoe de verhouding is met toekomstbestendige bedrijven herinnert de gedeputeerde eraan dat GS, vanuit de gebiedsgerichte aanpak, vanuit twee sporen willen werken. Het ene spoor is de aankoop van bedrijven, het andere is een stimuleringsinstrumentarium voor innovatie, verduurzaming en omvorming. Dit moet een samenhang hebben, er moet ook oog zijn voor de mensen in het gebied. De VVD vraagt wat de provincie kan doen met de tijdelijke afname van stikstofdepositie als gevolg van de coronacrisis. Dit wordt door het Rijk aangestuurd, de minister kijkt of dit voor tijdelijke projecten gebruikt kan worden.

De SGP stelde vragen over het extern salderen en de extensivering in de Landbouwvisie in verhouding tot extern salderen. De mogelijkheden voor extensivering worden gestimuleerd via de gebiedsgerichte aanpak, GS zullen hierop terugkomen in het koersdocument voor de gebiedsgerichte aanpak. Als bedrijven de interne ruimte willen uitbreiden, zal daar een vorm van extern salderen tegenover staan. Het is interessant om te kijken of gewerkt kan worden aan de invulling van een stikstofregistratiesysteem (SSRS) dat zicht heeft op wat er in de provincie gebeurt, zodat men daar op een goede manier mee kan omgaan. Bij het extern salderen is het momenteel zaak om met het Rijk te werken aan maatregelen om ongewenste neveneffecten te voorkomen en om het 'hand aan de kraan'- principe zo goed mogelijk invulling te geven. Als het gaat om de vastlegging van de reductiedoelstelling 2030 in een wet, dan gaat het erom dat de minister daarin haar eigen keuze heeft gemaakt en haar eigen pad heeft doorgezet. De provincie heeft een eerste reactie op de voorstellen gegeven en zal een nadere reactie geven op de verdere uitwerking.

De PvdD vraagt wat GS van het pakket maatregelen vindt als men breder kijkt. De gedeputeerde vindt het positief dat er nu een pakket ligt, dat er een aanzienlijke bijdrage ligt. Men kan werken aan een bestendig beleid op het gebied van zowel de natuurherstelkoppings als het nemen van bronmaatregelen.

De generieke maatregelen die de minister neemt zullen hun weerslag hebben in Utrecht. Hoe dat precies zal zijn, hangt af van de exacte uitwerking. Dat is nog niet te voorspellen.

Op de vraag welke maatregelen de provincie zelf neemt, antwoordt de gedeputeerde dat er een gebiedsgerichte aanpak wordt opgesteld en dat het koersdocument hiervan voor de zomer naar de Staten zal worden gestuurd.

De resterende vragen betreffen het stikstofregistratiesysteem (SSRS).

GroenLinks vraagt naar de prioritering, naar wat de moverende redenen zijn om de Woondealregio's voorrang te geven in de woningbouw. De Woondealregio's en de grote woningbouwprojecten hebben de eerste zes weken voorrang gekregen op de andere woningbouwprojecten, daarna is de woningbouwmodule opengegaan voor alle andere aanvragen. Voor met name de Woondealregio's geldt dat daar een groot tekort is aan woningen. Het Rijk heeft afspraken met deze gemeenten gemaakt om ervoor te zorgen dat er structureel een voldoende aanbod aan betaalbare woningen is. Met de zes weken voorrang is tegemoetgekomen aan het grote tekort.

Bij de uitwerking van de maatregelen is men in Utrecht afhankelijk van hoeveel verlaging van snelheid er is geweest. Op veel snelwegen in Utrecht gold overdag al een maximum van 100 kilometer per uur. Het ziet ernaar uit dat een aantal projecten, zoals in het overzicht is aangegeven, ermee gehonoreerd kan worden.

PvdD vraagt of dit systeem houdbaar is. De uitspraak van de Raad van State wees er juist op dat de provincie een vergunning verleende zonder dat de daarvoor beschikbare ruimte was gemaakt. In het SSRS zit stikstofruimte in een pot en daaruit wordt geput op het moment dat de vergunning verleend wordt. Er wordt dus niet een voorschot op de toekomst genomen.

De heer Hazeleger vroeg naar een notitie op basis van de vergunningverlening. De gedeputeerde stelt voor om gedeputeerde Schaddelee te vragen hier schriftelijk op te reageren.

De gedeputeerde ging al in op het punt van de doelmatigheid van de uitgaven.

De ChristenUnie informeerde of, als het gaat om de inwerkingtreding van het SSRS, men bij de effecten van de latere bronmaatregelen ook uitgaat van het principe dat toegekend wordt in volgorde van aanvraag of dat de verdeelsystematiek opnieuw beoordeeld wordt. De verdeelsystematiek volgt uit artikel 2.8 van de Regeling natuurbescherming die door het Rijk is ingesteld. Een wijziging van dit artikel is vooralsnog niet aan de orde omdat de minister dit artikel zelf heeft vastgesteld.

De voorzitter geeft de fracties de gelegenheid voor een tweede termijn.

Mevrouw Hoek verwijst naar de inventarisatie van de woningbouwplannen bij gemeenten. Dit zijn echter cijfers. Zij zou graag inzicht krijgen in welke projecten in de provincie gevaar lopen, vertraging oplopen of misschien niet doorgaan.

Zij vraagt wie controleert of bouwplannen die geen doorgang mogen vinden, ook werkelijk niet gerealiseerd worden.

Er wordt gesproken over de uitruil van stikstof. Maar is het doel ook niet om de hoeveelheid stikstof te verlagen?

Tijdens de coronacrisis is de natuur schoner dan ooit. Men ziet meer vissen en vogels en de lucht is zuiverder. Zij informeert of de effecten van de lockdown worden meegenomen in de opdracht.

De heer Hazeleger licht toe dat hij geen vraag gesteld had over een notitie over vergunningverlening maar het verzoek had gedaan of de Staten de notitie zouden kunnen ontvangen.

De SGP heeft niet echt een idee van wat de provincie inbrengt bij het IPO. Als hiernaar gevraagd wordt, volgt niet altijd een helder antwoord. De gedeputeerde laat zojuist weten dat de minister een eigen spoor heeft getrokken ten aanzien van het vastleggen van de wet. De provincie Utrecht heeft een eerste reactie op de plannen gegeven en er komt nog een reactie. Hij zou graag zien dat, vóór het IPO-overleg, de gedeputeerde de Staten laat weten wat de inbreng vanuit de provincie wordt en dat de gedeputeerde na het overleg laat weten wat er uit de vergadering is gekomen en wat er met de inbreng van de provincie is gedaan. Zo hebben de Staten hier meer gevoel bij en kunnen zij een stukje controle uitoefenen. De SGP zal hierover een motie indienen in de Statenvergadering.

Het CDA stelde vragen over de doelmatigheid van opkoppingen. De SGP wil hierover een grondig debat als het voorstel tegen de zomer naar de Staten komt. Er moet duidelijkheid komen over de doelen, de middelen die daar tegenover gezet worden en over hoe kansrijk het is dat de doelen gehaald worden met de middelen. Dit wordt het kernvraagstuk bij het gebiedsproces.

Bij het extern salderen wordt geschermd met randvoorwaarden om neveneffecten te voorkomen. Hoe hard is dit? Hebben GS de minister laten weten dat niet kan worden begonnen voordat er aan de randvoorwaarden voldaan wordt? Welke randvoorwaarden zijn echt nodig om het extern salderen goed te laten verlopen?

De heer De Harder heeft drie vervolgvragen.

Hoe wordt in concrete gevallen een goede afweging gemaakt tussen opkopen en investeren en met wie wordt de afweging gemaakt?

Hij informeert of de natuurbeschermingsdoelen in zicht komen met de gebiedsgerichte aanpak en alles wat het Rijk doet.

Wat het SSRS betreft: de ChristenUnie is benieuwd naar hoe de verdeling zal uitvallen als ook andere bronmaatregelen hierin terechtkomen. Dit wordt door de minister geregeld, hij vraagt of de Staten over het gebruik van het systeem geïnformeerd worden zodat de leden hier gevoel bij krijgen.

De vorige spreker vraagt aandacht voor de natuurbeschermingsdoelen. Mevrouw Krijgsman meent dat men op de goede weg zit, er wordt gekeken naar natuurbescherming. Maar als emissiereductie niet plaatsvindt, is het dweilen met de kraan open. Zij hoort graag wat de natuurbeschermingsdoelen worden, hoe het meetbaar wordt dat ze gehaald worden en hoe dit geborgd wordt. In het verleden bleek soms na een paar jaar dat maatregelen voor niets waren genomen.

De heer Dercksen meent dat de provincie het biomassa-fuik inzwemt. Iemand heeft bedacht dat biomassa goed en groen is, maar niemand heeft erover nagedacht. Vijf jaar geleden zei de heer Henk Kamp in een debat dat dit in Brussel nu eenmaal bedacht was en dat het wel goed zou zijn. Hetzelfde gebeurt met stikstof. De deposities zijn onbekend. Vervolgens worden modellen gevolgd die niet de deposities meten en niet wetenschappelijk getoetst zijn. Er wordt gesproken over natuurherstel, het versterken van natuur, het weerbaar maken van natuur en het robuust maken van natuur, terwijl er op land alleen maar cultuur is want nagenoeg alles is aangelegd. De enige echte natuur is de Noordzee en die wordt vol windmolens gezet. De afgelopen jaren is 350 hectaren bos gekapt en daar is stikstofarme cultuur voor aangelegd. Nu moet het leven daaraan aangepast worden. Hij begrijpt niet hoe bestuurders opdrachten van het Rijk uitvoeren zonder zich daarbij de vraag te stellen of dit klopt. Hij begrijpt ook niet hoe andere Statenleden dit doen, want het is niet bekend wat de deposities zijn. Zijn de oplossingen wel oplossingen? Wat de 100 kilometer per uur betreft: de emissie van de snelwegen bereikt de natuurgebieden niet eens. In een model gaat het toevallig goed. Spreker en vraagt zich af hoe men zich in de modellen kan wringen en ze kan uitvoeren. Hij stelt de volgende vragen.

Noch de Habitatrichtlijn noch de Wet natuurbescherming spreekt over bronmaatregelen of emissie maatregelen. Als niet bekend is wat de deposities zijn, staat een zaak voor de rechter niet erg sterk. Hij hoort graag hoe de gedeputeerde hiernaar kijkt.

De gedeputeerde sprak over de terugval van depositie vanwege de coronacrisis. Het is niet bekend of die er is omdat de deposities niet gemeten worden. De PVV heeft eerder schriftelijke (artikel 47-) vragen gesteld. Wellicht kan de gedeputeerde hier wat over zeggen.

Een beter werkende oplossing kan zijn om bij agrarische bedrijven bosschages en bomen te plaatsen die stikstof afvangen. Men kan meten of dit helpt, de kans dat dit helpt is een stuk groter dan dat er 100 kilometer per uur gereden gaat worden omdat de snelwegen niet in de buurt van natuurgebieden liggen. Hij vraagt of hierover is nagedacht of dat het, net als bij het energiebeleid, alleen om zon en wind draait terwijl de echte oplossing kernenergie is.

De heer Schipper laat weten dat zijn vragen de democratische controle betreffen. De SGP vroeg hier al naar dus hij sluit zich daarbij aan.

Mevrouw Keller deelt mee dat de PvdD verheugd is over het feit dat extensivering een belangrijk onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak wordt. Haar fractie kijkt daarom met iets meer vertrouwen uit naar de gebiedsgerichte aanpak.

De heer Westerlaken vraagt naar het geld dat het Rijk beschikbaar stelt, dit is met name bedoeld voor de aankoop van landbouwgronden die dan getransformeerd kunnen worden. Hij vraagt of het de provincie voor een deel vrij staat om dit geld aan te wenden voor het realiseren van doelstellingen met andere middelen, bijvoorbeeld door structuurverbetering of innovatiemogelijkheden. Door meerdere fracties wordt geconstateerd dat het extern salderen hoopgevend is. Hij vraagt of het daarbij horende vergunningstelsel een taak van de provincie is of van het Rijk.

Mevrouw De Widt heeft geen verdere vragen. Zij kijkt met grote belangstelling en vertrouwen uit naar het koersdocument voor de gebiedsgerichte aanpak.

Mevrouw Van Gilse vraagt of zij goed heeft begrepen dat de momenteel tijdelijk vrijkomende stikstofruimte een puur landelijke aangelegenheid is.

De extensivering wordt opgenomen in de gebiedsgerichte aanpak. Zij vraagt of de verwachte afname van stikstofdepositie echt leidend is voor welke maatregelen genomen worden. Dit met name omdat extensivering niet altijd betekent dat er een afname in stikstofdepositie is.

Mevrouw Van Elteren laat weten dat haar fractie nog wat zorgen heeft over de technische bronmaatregelen. Er komt een monitorings- en bijsturingssystematiek van het Rijk. Zij vraagt hoe wordt voorkomen dat maatregelen worden genomen die uiteindelijk onvoldoende blijken, daar is niemand bij gebaat en zeker de boeren niet die hierin misschien grote investeringen doen.

De voorzitter geeft het woord aan de gedeputeerde voor een reactie op de tweede termijn.

In reactie op de SGP antwoordt gedeputeerde Bruins Slot dat zij de afgelopen tijd, als er zaken vanuit het Rijk spelen of als er bepaalde ontwikkelingen zijn, de Staten daarover proactief heeft geïnformeerd. Dit zal zij blijven doen. Bij het extern salderen is zij het gesprek met de Staten aangegaan om te horen hoe de Staten daar tegenaan kijken. Zo krijgt zij een beeld van hoe onderwerpen leven bij de Staten. Zij is er geen voorstander van om elke week, vóór het overleg van GS, haar inbreng aan de Staten voor te leggen. Zij hoopt als gedeputeerde de handelingsruimte te krijgen om daarin een afweging te maken. Zodra er beleidsmaatregelen voor de provincie uit een dergelijk overleg komen, moet de gedeputeerde zich verantwoorden bij de Staten over of de invulling goed was. Daar waar zij het gevoel heeft dat de Staten ergens verschillend of anders tegenaan kijken, probeert zij dit tevoren met de Staten te delen om zo de goede insteek te krijgen voor de inbreng die zij namens de provincie levert.

In reactie op de opmerking van de heer Hazeleger merkt de gedeputeerde op dat gedeputeerde Schaddelee zelf de afweging maakt of hij wel of niet de notitie naar de Staten stuurt.

Mevrouw Hoek informeerde naar de voortgang van de woningbouwprojecten. Van de concrete projecten was er indertijd alleen een lijst van de aantallen, de gemeenten zijn op de hoogte van de projecten. Wel hebben GS inzicht in de plancapaciteit voor het bouwen. Daarnaast zien zij de aanvragen die op het SSRS binnenkomen en de aanvragen voor de woonvergunningen binnen het kader van de Wet natuurbeheer voor woningbouw. De Staten krijgen periodiek een overzicht van hoeveel vergunningen op het gebied van woningbouw zijn binnengekomen. Daarnaast is het zo dat, zeker als het gaat om de bouw van een kleiner aantal woningen, gemeenten erin slagen om die woningen te bouwen zonder dat een Wnb-vergunning nodig is omdat dusdanige maatregelen genomen worden dat de stikstofdepositie te verwaarlozen is en onder de grens valt.

Het is inderdaad van belang om uiteindelijk de stikstofuitstoot te verlagen. Daar ziet het pakket van maatregelen van de minister op toe en dat is ook de doelstelling binnen het gebiedsgerichte proces. De gedeputeerde bevestigt dat de lockdown een kijk geeft op vermindering van de uitstoot van stikstofdioxide. De jaarronde metingen zullen hierdoor naar verwachting beter gebruikt kunnen worden om de doorrekeningen te verifiëren. Dit zal de komende periode duidelijk moeten worden. De PVV maakte daar ook een opmerking over.

Wat de doelmatigheid betreft van het inzetten op aankoop van bedrijven en het investeren in innovatie is het van belang om die afweging in het kader van de gebiedsgerichte aanpak met elkaar te bespreken. SGP, ChristenUnie en CDA vroegen hiernaar. Om een goed gebiedsgericht proces te starten is stikstofruimte nodig. Er is ook ruimte in het gebied zelf nodig om bepaalde veranderingen te kunnen doorvoeren. De aankoop van een bedrijf kan daaraan wel een bijdrage leveren.

De gedeputeerde is het eens met de fracties die aangeven dat dit niet de oplossing is voor alle maatregelen. Het is een kwestie van en/en.

Mevrouw Van Gilse vraagt of het extensiveren wel altijd stikstofdepositie oplevert. Het gaat ook over de kwalitatieve verplichtingen die worden opgelegd, of men minder mag beweiden en bemesten. Soms gaat het ook over verhoging van grondwaterstanden zodat de uitstoot minder wordt. Soms gaat het ook over andersoortige maatregelen die ervoor zorgen dat andere doelen behaald worden. Het is van belang om hierover goede afspraken te maken met degenen die in het gebiedsgerichte proces zitten, hoe zij dat voor zien.

Uit de informatiesessie bleek de zorg van de Staten omtrent de waarborg bij het extern salderen. Het CDA vroeg of het een vergunningstelsel van de provincie is. Het kan van het Rijk zijn en van de provincie. Het is meestal de provincie die in het kader van de Wnb bij extern salderen de vergunning verleent, het Rijk doet dit bij bepaalde grote zaken. De provincie moet het vastleggen in de

beleidsregels. Voorbeelden van waaraan gedacht wordt zijn het 'hand aan de kraan'- principe, de inzet van het ruimtelijke ordening-instrumentarium en een beperkte openstelling in een beperkte periode. Er wordt gewerkt aan het meer inzichtelijk maken hiervan.

Of de ingezette maatregelen effectief zijn, zal uit de praktijk en uit de monitoring blijken. Het is van belang om langjarig te kijken naar wat het precies oplevert.

De ingezette maatregelen zijn bij natuurherstel zeker effectief. Uit metingen in de afgelopen jaren is te zien dat de natuur op een aantal plekken vooruitgaat. De investeringen zijn dus van belang.

De heer Dercksen is consistent in zijn bijdrage. Hij geeft aan dat op alle plekken in Nederland waar dit plaatsvindt gemeten zou moeten worden. De monitoringssystematiek waarmee gewerkt wordt zal binnenkort verbeterd worden. De minister gaat op meer plekken meten. Maar er is een verschil tussen overal op plekken zelf meten en dat via monitoring doen. Op plekken zelf meten vraagt een zeer uitgebreid meetsysteem, het vraagt veel kosten en is bewerkelijk. Het Rijk heeft daarin een andere keuze gemaakt.

De PVV doet met de bosschages een goede suggestie. In de beantwoording van de schriftelijke vragen zullen GS ingaan op hoe zij denken dit op te kunnen pakken. Dit is iets dat men kent vanuit de gebiedsanalyses van de gebiedsgerichte aanpak.

De 100 kilometer-maatregel levert een lichte stikstofdaling op. Het biedt in ieder geval direct inzet voor de bouw van woningen. De provincie heeft een groot woningtekort en het is van belang om de komende jaren ervoor te zorgen dat de woningbouw op gang komt. Het SSRS is een van de mogelijkheden om ervoor te zorgen dat hier eerder en sneller ruimte voor is.

In reactie op het CDA laat de gedeputeerde weten dat het geld voor de opkoopregeling alleen voor het opkopen is bedoeld, dat mag niet breder worden ingezet. Het Rijk kijkt er scherp naar dat het alleen voor de aankoop van bedrijven wordt gebruikt.

GroenLinks vraagt hoe voorkomen wordt dat maatregelen worden genomen die later niet blijken te werken. Maatregelen voor uitbreidingsruimte mogen pas ingezet worden als de daling voldoende vaststaat nadat de maatregel is uitgevoerd. Dat is een verschil met de PAS, waarbij een voorschot op de toekomst genomen kon worden. Nu moet men aantonen dat de maatregel een bepaald effect heeft gehad, dat de juiste dingen zijn gedaan. Daarvoor is het van belang dat goede monitoring plaatsvindt. De minister werkt die uit.

De voorzitter herinnert de gedeputeerde aan de vraag van de VVD over de afwegingen.

De VVD vroeg of de afname van depositie echt leidend is. Gedeputeerde Bruins Slot antwoordde dat, wanneer men bij extern salderen grond overhoudt bij extensiveren, het vee bij een andere veehouderij vermindert en dit leidt tot stikstofdepositie. Daarom wordt netto een afname verwacht. Zij heeft uitgelegd dat los daarvan de verduurzaming van de landbouw breed in de provincie ook een doelstelling is. Het idee is om in de gebiedsgerichte aanpak te kijken of doelstellingen gecombineerd kunnen worden. Degenen die met de gebiedsgerichte aanpak aan de slag gaan kunnen zo in het gebied voor de agrarische en andere functies een goed toekomstperspectief bewerkstelligen.

De heer De Harder herinnert aan zijn vraag of de Staten inzicht kunnen krijgen in het resultaat van de verdeelsystematiek uit het SSRS.

Gedeputeerde Bruins Slot wijst erop dat in de laatste memo van gedeputeerde Schaddelee over de vergunningverlening het SSRS is meegenomen. Zij heeft geen nieuwe informatie. Er zijn twee aanvragen ingediend maar het is nog niet tot een verstrekking gekomen. Het lijkt haar goed om in de kwartaalrapportage telkens de laatste stand van zaken mee te geven. Wat de provincie Utrecht oplevert, kan de provincie Utrecht uitgeven. Het moet een maatregel zijn die in Utrecht genomen is.

Mevrouw Hoek herinnert aan haar vraag hoe men controleert dat projecten die niet door mogen gaan, ook niet gerealiseerd worden.

Gedeputeerde Bruins Slot benadrukt dat, als er geen vergunning verstrekt wordt, er geen woningen gebouwd mogen worden. Dat is illegaal. Gebeurt dit toch, dan is de provincie niet de eerste die daar

zicht op heeft. De gemeente moet hier scherp op zijn. Het team Woningbouw heeft contact met gemeenten en gemeenten kunnen er terecht met hun vragen.

Mevrouw Hoek stelt dat gemeenten er soms aan meewerken. De vraag is hoe een buitenstaander weet of het legaal is. Op overheid.nl staan de vergunningen. Mensen moeten alert zijn.

Gedeputeerde Bruins Slot bevestigt dit. Gemeenten moeten een check doen op de vergunningplicht. Mevrouw Hoek licht toe dat dit de reden is waarom zij behoefte heeft om te weten welke projecten het betreft. Zij vraagt of dit pas duidelijk wordt bij de vergunningaanvraag. Er is ooit een inventarisatie gedaan.

Gedeputeerde Bruins Slot bevestigt dat in september een inventarisatie is gedaan. Dit betrof echter aantallen en niet de concrete projecten. Die lijst heeft de provincie niet, die moet bij gemeenten opgevraagd worden. Op een aantal plekken is de woningbouw gestart en dat is van belang.

Mevrouw Van Gilse ging ervan uit dat de gebiedsgerichte aanpak stikstof als hoofddoel had en dat alle maatregelen die erin genomen worden gericht zijn op stikstofreductie. Nu krijgt zij het gevoel dat er ook nevendoelen bereikt kunnen worden met maatregelen die niet per se genomen worden met het oog op stikstofreductie. Zij vraagt zich af waarom niet bij andere projecten die doelen worden bereikt en waarom het in de gebiedsgerichte aanpak zit. Dat geld was bedoeld om stikstofreductie te bewerkstelligen.

Gedeputeerde Bruins Slot bevestigt dat de hoofddoelstelling van de gebiedsgerichte aanpak de reductie van stikstof is, het mogelijk maken van maatschappelijke en economische ontwikkelingen en vooral het inzetten op een robuuste natuur. Het is daarbij wel van belang dat men een integrale aanpak hanteert zodat de provincie in een gebied niet vijf keer op de stoep staat. Daar waar ook kansen liggen om tot structuurverbetering te komen van het agrarische land, bijvoorbeeld meer huiskavels in plaats van veldkavels wat verbetering van de bedrijfsvoering met zich meebrengt, moet men de meekoppelkansen niet laten liggen. Dit is waar het om gaat. De stikstof is het hoofddoel, maar meekoppelkansen die voor de provincie van belang zijn of die gedeeld worden in het gebied, zouden meegenomen moeten worden.

Mevrouw Van Gilse vraagt of per maatregel duidelijk wordt aangegeven of die wel of niet met het oog op stikstofreductie wordt genomen. Zij zou per maatregel een afweging willen maken.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat bij de gebiedsgerichte aanpak tevoren duidelijk moet zijn wat het stikstofdoel is. Dit moet matchen met de maatregelen die er tegenover staan. Dit staat los van het feit dat, als GS gedurende het proces tegen andere zaken aanlopen, die tegelijkertijd opgelost kunnen worden. Zij komt hierop terug in het koersdocument voor de gebiedsgerichte aanpak.

De heer Dercksen vraagt hoe juridisch hard de genoemde en genomen maatregelen, bronmaatregelen en emissie maatregelen zijn. Noch de Habitatrichtlijn noch de Wet natuurbescherming spreekt hierover.

Gedeputeerde Bruins Slot antwoordt dat het RIVM heeft doorgerekend of en hoe de autonome stikstofverlaging plaatsvindt. In de praktijk moet blijken of het dit daadwerkelijk oplevert. Het is niet uit te sluiten dat dit op bepaalde momenten voor de rechter getoetst gaat worden. Er moet in de uitwerking voor gezorgd worden dat dit juridisch hard genoeg is. De minister heeft gezegd te verwachten dat dit de goede weg is en het RIVM bevestigt dat.

De heer Dercksen constateert dat men dit feitelijk niet weet terwijl de depositie ook niet wordt gemeten en men ook die dus niet kent. Er wordt gebouwd op drijfzand.

Gedeputeerde Bruins Slot stelt dat er in dat kader een directe link is tussen emissie en depositie. In de jurisprudentie is geaccepteerd dat dit berekend wordt en er is kalibratie met de metingen die plaatsvinden. Het meten van elke bron is vrijwel onmogelijk. De PVV heeft hierover artikel 47-vragen ingediend en bij de beantwoording van die vragen zal de gedeputeerde hierop terugkomen.

De heer Hazeleger sluit zich aan bij de vraag van de VVD. Er wordt beleid gemaakt voor het terugdringen van stikstof. Als men vraagt naar de doelmatigheid, worden er allerlei neveneffecten van dat beleid genoemd. Hij wil dat in het koersdocument helder wordt wat de doelen zijn, wat er

bereikt moet worden als het gaat om het terugdringen van stikstof en wat de financiële inzet is. Het kan geen argument zijn om het geld van het Rijk alleen in te kunnen zetten voor het opkopen van boerenbedrijven. Ook dit is belastinggeld en het moet helder zijn wat het kost en wat ervoor terugkomt, hoeveel stikstof daadwerkelijk wordt teruggedrongen.

Spreker heeft geen klachten over de informatievoorziening door gedeputeerde Bruins Slot. De informatie is helder, het is alleen altijd achteraf. De gedeputeerde geeft aan dat, als in het IPO beleid wordt vastgesteld dat voor de provincie van belang is, zij er altijd bij de Staten op terugkomt. Dat was ook zo. Alleen hebben de Staten er dan geen invloed meer op. Als de gedeputeerde vooraf de Staten laat weten wat er op de agenda staat en wat haar bijdrage zal zijn, kunnen de Staten tevoren input leveren. Hij zou bijvoorbeeld graag willen dat de gedeputeerde bij de minister de oproep doet om niet aan extern salderen te beginnen voordat de randvoorwaarden helder zijn. Zijn fractie komt hierop terug in de Statenvergadering.

Aangezien de Staten erom gevraagd hebben verwacht de heer Hazeleger de notitie van gedeputeerde Schaddelee te ontvangen.

Gedeputeerde Bruins Slot zal de waarschuwing van de heer Hazeleger letterlijk overbrengen.

Wat de informatievoorziening betreft: als de gedeputeerde zaken zag die politiek gevoelig liggen, heeft zij de Staten verteld wat de laatste stand van zaken is, bijvoorbeeld met het extern salderen. Het is een intensief proces. Zij is er geen voorstander van om voor elke stap bij de Staten langs te gaan. Als zij meent dat het bij een bepaald onderwerp goed is om naar de mening van de Staten te vragen en na te gaan hoe men er politiek tegenaan kijkt, is het goed een gesprek te voeren. De informatiesessie is hiervoor een plezierig instrument gebleken. Het sturen van deze brief levert ook informatie vanuit de Staten op die input is voor de manier waarop de gedeputeerde de gesprekken met de andere provincies voert. Het Rijk is autonoom in de afwegingen die het maakt. De provincie probeert zo goed mogelijk invloed uit te oefenen. Af en toe trekt het Rijk het eigen spoor. De reden waarom de gedeputeerde spreekt over een integrale aanpak bij de gebiedsgerichte processen is omdat de landbouwsector daar om vraagt. In de gebiedsgerichte aanpak moet gewerkt worden aan de aanpak van stikstof en aan de versterking van de natuur. Tot nu toe was een integrale aanpak een uitdrukkelijke wens van de landbouwsector, de sector hoeft dan niet meerdere malen met de provincie te spreken om bepaalde ontwikkelingen in het gebied te realiseren.

Na een korte schorsing heropent de voorzitter de vergadering.

3.8 Statenbrief O-gen

De voorzitter memoreert dat in de eerste termijn schriftelijke vragen zijn ingediend door de fracties en dat die zijn beantwoord door GS. Gedeputeerde Bruins Slot zal beginnen met de beantwoording van de vervolgvragen, waarna de fracties gelegenheid krijgen voor een tweede termijn.

De volgende vervolgvragen zijn vooraf ingediend.

SGP

- Wij zijn het op een aantal punten niet eens met de beschrijving van het proces door het college en zouden daar graag op willen reflecteren.
- Wij zijn het niet met het college eens dat er voor een benadering is gekozen voor projecten en niet voor programma's. Waarom heeft het college daaraan vastgehouden en is de benadering van een gezamenlijke agenda losgelaten?
- Welke mogelijkheden van samenwerking met O-gen ziet het college zelf nog in de toekomst? We willen dat daar proactief over nagedacht wordt, omdat O-gen de belangrijkste samenwerkingspartner in het buitengebied van het oosten van de provincie is!

ChristenUnie

Dank voor de uitgebreide beantwoording van onze vragen. Hamvraag die voor ons overblijft is: hoe gaan we verder, ook in het creëren van publieke waarden in het landelijk gebied van Utrecht-Oost. En concreter uitgewerkt in de volgende deelvragen:

- Heeft GS, naast het contact met de provincie Gelderland ook contact gelegd met overige publieke partners binnen onze provincie (gemeenten, waterschappen). Zo ja, wat zijn de reacties geweest, en heeft dat overleg nog nieuwe informatie over de verstreckende beslissing van de Gebiedsraad opgeleverd?
- De Gebiedsraad laat nu een onderzoek uitvoeren naar mogelijk nieuwe kansen voor onderlinge samenwerking en ontwikkeling van het landelijk gebied. Blijft de provincie (en wellicht de provincie Gelderland) op enigerlei wijze aangehaakt wanneer de uitkomsten van het onderzoek bekend worden?
- Bij de provincie loopt momenteel de evaluatie van het AVP, en wordt rond de zomer een nieuw programma opgesteld. Ziet Gedeputeerde nog mogelijkheden en kansen nu dit proces en het onderzoek door de Gebiedsraad qua timing samenvallen?

Gedeputeerde Bruins Slot deelt mee dat GS de beslissing die de Gebiedsraad heeft genomen om de werkorganisatie van O-gen af te bouwen betreuren. Hiermee verliest de provincie een betrouwbare uitvoeringspartner. De coöperatie blijft gelukkig wel bestaan en gaat zich beraden op de toekomst. De provincie zal dit nauwlettend volgen, hier komt de gedeputeerde in de beantwoording van de vragen op terug.

In 2018 speelde dit al. Er moest toen een scheiding komen tussen advies en uitvoering van de verschillende gebiedscoöperaties van de provincie. West heeft toen voor advies gekozen en O-gen heeft gekozen voor een uitvoeringsorganisatie omdat zij op die manier een coöperatie konden blijven. Zoals de gedeputeerde in de beantwoording van de schriftelijke vragen heeft geschreven heeft de provincie de afgelopen tijd op basis van het rapport Berenschot gewerkt aan het weer vormgeven van de samenwerking. O-gen wordt als organisatie via subsidies en opdrachten vanuit de provincie en partners gefinancierd. De provincie verstrekt opdrachten en dergelijke. Om die transitie goed te kunnen doen, heeft O-gen op verzoek van de Staten een transitievergoeding gekregen, maar die heeft er uiteindelijk toe geleid dat O-gen zich als organisatie aanpast en ervoor kiest om de uitvoeringsorganisatie op te heffen.

De SGP wijst erop dat in het rapport Berenschot wordt gesproken over de afstemmingsagenda die men met elkaar heeft en vraagt of die is opgesteld. In het rapport is opgenomen hoe de samenwerking zou moeten worden vormgegeven. Daarvoor was het van belang om een bestuurlijk afstemmingsoverleg te hebben, waarbij de agenda van de provincie en die van O-gen naast elkaar worden gelegd. In september en december is daar uitvoering aan gegeven, de provincie heeft aangegeven waar in de komende periode haar zwaartepunten lagen, bijvoorbeeld rond stikstof, de landbouwcoaches en de vrijkomende agrarische bebouwing. Ook de organisatie van O-gen heeft haar agenda onderbouwd. Zoals in het rapport Berenschot staat omschreven is het dan aan O-gen om subsidievoorstellen op te stellen en diensten te verwerven. De provincie had de taak om opdrachten te verstrekken, zoals dat de afgelopen tijd is gedaan, om ervoor te zorgen dat subsidievoorstellen konden

worden ingediend, zoals het verzoek dat is gedaan om de kringlooplandbouw verder uit te werken. De SGP heeft die stukken ontvangen. In die periode werd duidelijk dat de verwachting, wat de provincie aan subsidies kon leveren op korte termijn en waar O-gen op had gerekend, voor een deel uiteenliep. GS hebben de afgelopen periode dan ook extra inzet gepleegd om op korte termijn aanvullende opdrachten te krijgen, vier extra bovenop de zeven of acht opdrachten die al liepen. Van de vier zijn er drie verstrekt en één was bijna verstrekt op het moment dat O-gen besloot om de uitvoeringsorganisatie af te bouwen. Daarna heeft de gedeputeerde bestuurlijk bij Gelderland aangehaakt omdat zij bemerkte dat de bestuurlijke verbinding van O-gen met Gelderland niet meer in stand was. Zij achtte het van belang dat men ook daar zou bekijken welke mogelijkheden er waren. De ChristenUnie vroeg of de gedeputeerde ook contact gelegd heeft met andere publieke partners. De gedeputeerde bevestigt dit. De overleggen tussen provincie en O-gen zijn altijd met diverse publieke partners geweest. Ook aan de ander partners is gevraagd wat zij aan O-gen zouden kunnen bijdragen. In het gesprek met de publieke partners was te merken dat zij verschillende varianten voorgelegd hebben gekregen toen zij het principebesluit namen, waarbij voor de gemeenten geldt dat zij weinig aanvullende financiering hebben. Voor de waterschappen ligt dat anders. De ChristenUnie informeert naar de toekomst. De SGP wijst erop dat O-gen altijd een waardevolle partner is geweest en dat de organisatie nu onderzoekt hoe de toekomst er uit zal zien. Hij vraagt wat dit betekent voor de rol van de provincie. Toen de gedeputeerde het bericht hoorde, heeft zij direct de provincie Gelderland gevraagd of de provincies niet samen het voorstel zouden moeten doen om op korte termijn in bestuurlijk overleg met O-gen te gaan. De voorzitter van O-gen wilde dit gesprek liever na de besluitvorming voeren.

Het verdere proces moet zo goed mogelijk gevolgd worden. Door het wegvallen van de werkorganisatie kan de provincie lastig en beperkt nieuwe opdrachten verstrekken eind van dit jaar. De voorzitter van de ledencommissie, de heer Aart de Kruijf - wethouder in Barneveld, heeft de opdracht gekregen van de voorzitter van O-gen om, samen met andere leden in de commissie - NMU en LTO, een externe opdracht voor te bereiden om onderzoek te doen naar de toekomst van de coöperatie en hierover te adviseren. In het bestuurlijk overleg met gedeputeerde Drenth van Gelderland en de voorzitter van O-gen heeft de gedeputeerde gevraagd of de provincie over de uitkomsten van het externe onderzoek in gesprek mag gaan voordat er een beslissing genomen wordt over de toekomst van de coöperatie. De voorzitter van O-gen heeft daar positief op gereageerd. De coöperatie gaat zelf over de planning, maar de verwachting is dat aan het eind van de zomer duidelijk moet zijn hoe de coöperatie haar toekomst ziet.

De ChristenUnie wees erop dat GS een nieuw programma voor het landelijk gebied moeten vaststellen en vroeg hoe dat oploopt met de keuzes die O-gen moet maken. In juni start het ontwerp van het uitvoeringsprogramma van het landelijk gebied waarvoor in het najaar veel gesprekken gepland staan. Het externe advies van O-gen komt waarschijnlijk na de zomer van 2020. Deze processen lopen dus parallel aan elkaar.

In het nieuwe uitvoeringsprogramma van het landelijk gebied is het uiteraard van belang dat er weer samengewerkt wordt met gebiedspartners. Daarbij moet eerst de afbakening van het landelijk programma vormgegeven worden. Op basis daarvan wordt de organisatie van een eventuele adviescommissie aangesloten op de taak die de provincie hen vraagt in te vullen in een eventueel instellingsbesluit. Dit betekent dat O-gen in haar coöperatieve vorm momenteel niet zomaar een wettelijke adviesrol kan vervullen, in een coöperatie is men een onderneming. Maar O-gen zal zich de komende tijd gaan bezinnen op de toekomst.

Na alle inspanning die de provincie heeft gepleegd is het te betreuren dat O-gen haar werkorganisatie afbouwt. De gedeputeerde ziet de teleurstelling en hoort die bij de voorzitter van O-gen. Het is een gemis, O-gen is altijd een betrokken uitvoeringsorganisatie geweest met mensen die vol inzet hebben gewerkt. Het is nu zaak om vooruit te kijken naar de stappen die de coöperatie zelf gaat zetten en het gesprek daarover te voeren. Dit moet samen met de provincie Gelderland gebeuren omdat de kracht van O-gen altijd was dat zij juist werkte in dat brede grensgebied van de provincies en daarbij over de grenzen van provincies heen de verbinding wist te leggen.

De voorzitter geeft de fracties de gelegenheid voor een tweede termijn, waarbij zij eerst het woord geeft aan de fracties die vervolgvragen hebben ingediend.

De heer Hazeleger begrijpt dat de gedeputeerde het betreurt dat O-gen de werkorganisatie heeft opgeheven. Het woord betreuren duidt erop dat de provincie iets is overkomen. Hier wordt echter al twee jaar over gesproken, in bijna elke RGW-vergadering roerde hij dit onderwerp aan. GS gaven aan op weg te zijn naar een goede samenwerking met O-gen. Spreker vroeg meerdere malen hoe dat gestalte zou krijgen. Nu blijkt dat het tegenvalt en dat, wat de provincie heeft gedaan, voor O-gen niet genoeg is geweest. Hij mist de zelfreflectie bij GS. Waar is dit mis gegaan van de kant van de provincie? Er is een opsomming van inspanningen die zijn verricht. De vraag is wat er beter gekund had, waar had de provincie bijvoorbeeld meer actie kunnen nemen of proactiever kunnen handelen om dit te voorkomen. Hij denkt niet dat de gedeputeerde is overvallen door de mededeling van O-gen, want het zat er al langer aan te komen.

In het proces is een en ander misgegaan, ook als men bijvoorbeeld kijkt naar wat de Staten toegezegd hebben gekregen in Statenbrieven en in commissievergaderingen. Er zou een afstemmingsagenda komen. Nu krijgen de Staten een document toegestuurd van O-gen met vier uitgewerkte voorstellen waarvan ze er één mogen uitwerken. Hij hoort graag of de vier voorstellen de enige waren waarmee O-gen is gekomen. Wat er uiteindelijk voor O-gen is uitgekomen, is heel summier. Het is dan ook te begrijpen dat O-gen geen andere mogelijkheid zag dan het opheffen van de werkorganisatie. Hij vraagt in hoeverre dit een gezamenlijk proces is geweest en in hoeverre de provincie het gevoel had dat O-gen belangrijk was voor de provincie, voor de doelen in het landelijk gebied.

O-gen onderzoekt de toekomst en de provincie wacht af waar O-gen mee komt. Spreker mist hier de urgentie. De organisatie heeft 280 leden en brengt op die manier veel organisaties samen in het gebied. De provincie staat op het punt om de samenwerkingspartner te verliezen. Hij zou graag zien dat de gedeputeerde constructief meedenkt met O-gen en vraagt wat de provincie kan betekenen als O-gen een stichting wordt. Kan er dan wel samengewerkt worden, zoals de provincie dat bijvoorbeeld doet het Utrechts Landschap? Hij roept GS op om alles op alles te zetten om deze prachtige samenwerking in het gebied te behouden.

Mevrouw De Haan memoreert dat de ChristenUnie al lange tijd vragen stelt over de samenwerking met O-gen. De fractie betreurt de huidige situatie ten zeerste.

In december 2018 is er iets gebeurd in de relatie tussen de provincie en O-gen. Op allerlei vlakken lagen zaken bij de provincie onder het vergrootglas. Voor die tijd werd er joviaal samengewerkt, daarna kwam er een juridische vorm van samenwerking. Dat is begrijpelijk, maar het heeft invloed gehad op de relatie.

De fractie hoopte op het onderzoek van Berenschot, in het rapport zitten veel aanknopingspunten voor samenwerking op verschillende niveaus en met het creëren van publieke waarden. Op basis daarvan zijn verschillende verwachtingen ontstaan.

De fractie heeft hoor en wederhoor toegepast. Er is een verschil in verwachtingen over wat dit betekent en op welke manier projecten bij de provincie ingediend kunnen worden, welk volume dat zal hebben, of de werkorganisatie in de lucht gehouden kan worden. In de loop van de tijd ontstond hier teleurstelling, waardoor men nu ineens geconfronteerd wordt met dit besluit. Het is waar de fractie bang voor was.

Mevrouw De Haan heeft begrip voor het feit dat er een rechtmatige vorm moest komen, er moet een knip tussen privaat en publiek geld zitten. De vraag was wat het knelpunt bleef en waarom het rapport Berenschot niet het model geworden is waarop men samen verder kon. Van O-gen begrijpt zij dat het een financiële kwestie was, zij meent zelf dat er ook een vertrouwenskwestie speelde. De gedeputeerde heeft hier iets over uitgelegd.

Het zou jammer zijn als de provincie alles zou verliezen in dit gebied. De vraag is wat gedaan kan worden om aangehaakt te blijven. De gedeputeerde deed melding van contacten met de publieke partners, dat zij betrokken blijft. De ChristenUnie spreekt de hoop uit dat O-gen daarin proeft dat de

provincie er alles aan gelegen is om de waarden die zij creëerden te kunnen behouden. Er moet gezocht worden naar het maximale dat binnen de grenzen mogelijk is. Zij vraagt de gedeputeerde hierop te reageren.

Gedeputeerde Bruins Slot is van mening dat mevrouw De Haan goed terugblijkt op een periode waarin de gedeputeerde nog geen deel uitmaakte van GS. Het was het startmoment van de discussie over de gebiedscoöperaties. Indertijd waren de gebiedscoöperaties én adviserend én uitvoerend. Onder druk van de besluitvorming rond de Uithoflijn, de rechtmatigheidsvraagstukken en de jaarrekeningen is ook het vergrootglas gegaan naar dat soort samenwerkingsvormen. Toen bleek dat dit eigenlijk niet meer op die manier kon worden gedaan. Er waren de volgende keuzes: of het werd een adviesorgaan op basis van artikel 82 van de Provinciewet of er zou sprake zijn van een *in house* aanbesteding, dan zou er een gescheiden boekhouding moeten zijn en zou de provincie verstrekkende zeggenschap krijgen over de organisatie (dan kan het geen coöperatie meer zijn), of het werd een uitvoeringsorganisatie. De coöperatieve gedachte zit sterk in het DNA van de organisatie en daarom heeft O-gen gekozen voor de uitvoering. Het ondernemerschap werd daarmee een van de dragende principes van de organisatie.

Het is een intensief traject geweest. De eerste discussies begonnen rond 2017. Een dergelijke transitie is een grote opgave en dit verloopt bijna nooit rimpelloos. Men moet samen oplopen om samen verder te komen. De gedeputeerde heeft dit proactief willen doen door bijvoorbeeld de transitievergoeding hoger vast te stellen dan de Staten hadden gedaan. Zij wilde O-gen de ruimte geven om de organisatie te bouwen naar de nieuwe opgave.

O-gen heeft vier subsidievoorstellen ingediend, geen uitgewerkte voorstellen maar suggesties van wat O-gen zou kunnen doen. Er zijn er niet meer ingediend. De voorstellen moeten worden omgezet tot subsidieaanvragen. Bij het voorstel over de kringlooplandbouw heeft de provincie aangegeven bij wie in de organisatie meer informatie hierover opgevraagd kon worden. De subsidieaanvraag is nog niet ontvangen. Omdat de gedeputeerde zag dat de opbrengst daarvan niet zo groot was, is zij zelf in de organisatie gaan kijken naar wat die O-gen kon bieden. Daaruit kwamen vier opdrachten en een aantal vooraankondigingen. De gedeputeerde versnelde de landbouwcoaches, de marktconsultatie heeft de provincie met O-gen gedaan en daaruit kwam de suggestie van het hybride model. Die suggestie wordt overgenomen. Het kost echter enige tijd om aanbestedingen netjes in de markt te zetten. Aan de publieke partners is gevraagd hoe zij hierin zaten en de gedeputeerde is naar de provincie Gelderland gegaan omdat die een brede subsidieregeling heeft. Daar bleken mogelijkheden te zijn om subsidieaanvragen te doen. Zij meent dat zij zich hiermee heeft ingezet en proactief is geweest en vindt dit zelf ook van belang.

De heer Hazeleger heeft ook gebruik gemaakt van hoor en wederhoor en heeft een document gezien met niet vier maar negen subsidievoorstellen. Dit is teruggedaan naar vier en daarna is het ene spoor uitgewerkt. Het is van belang om de hele geschiedenis in beeld te hebben, hij heeft de indruk dat O-gen veel voorstellen deed maar dat er vrij weinig overbleef waar de provincie mee verder wilde.

Gedeputeerde Bruins Slot antwoordt dat de SGP daarmee verwijst naar de constructie die ook door Berenschot is aangegeven. Het is het afstemmingsoverleg waarbij is aangegeven wat het belang van O-gen was, wat het belang van de provincie was en waar de overeenkomsten lagen. Die waren op diverse terreinen te zien. In de stukken die de Staten hebben ontvangen is te zien dat het gaat over subsidievoorstellen waarbij de provincie aanvullende suggesties heeft gedaan over waar O-gen wel subsidie voor zou kunnen krijgen en die O-gen verder zou kunnen uitwerken. Daarnaast is de gedeputeerde met de opdrachten zelf aan de slag gegaan. In die zin is samen verder gewerkt om ervoor te zorgen dat het tot bepaalde opdrachten kwam.

De SGP noemde het punt van de financiële verwachtingen. Vanaf het begin in 2018 heeft de provincie aangegeven dat, zoals ook Berenschot heeft vastgesteld, het ook in de nieuwe situatie om opdrachten en subsidies zou gaan. Dat betekent dat men in een constructie van aanbesteding terecht komt. Het kost enige tijd om die weg te zetten. Daarnaast speelt ook de concurrentiepositie.

De provincie heeft aangegeven de komende periode op het gebied van stikstof en landbouwcoaches de toegevoegde waarde van O-gen goed te kunnen gebruiken. Ook buiten de AVP is intern bekeken hoe de provincie hen verder kan gebruiken, zoals bij de ontsnipperingsopgave en het bermbeheer langs de wegen.

De ChristenUnie vraagt hoe verder wordt gegaan. De coöperatie heeft in 2018 een aantal expliciete keuzes gemaakt, de leden hebben dat met elkaar besloten. Het is belangrijk dat de coöperatie er ook zelf voor zorgt dat met de leden het gesprek wordt aangegaan over hoe men de toekomst ziet. Als daar een breed draagvlak is voor een bepaalde voortgang, dan heeft dat vanuit het ondernemerschap een goede borging. Toen zij het bericht hoorde, heeft de gedeputeerde direct de voorzitter van O-gen gebeld om weer gezamenlijk in overleg te gaan. Dit laat zien dat zij graag, samen met Gelderland, die uitkomsten wil weten om het gesprek te voeren over waar de gemeenschappelijke belangen liggen. Dit is het pad dat men moet gaan.

Mevrouw Hoek vindt het positief dat de gedeputeerde spreekt over een herstart. De gedeputeerde benadrukt dat de leden van de coöperatie zich buigen over de toekomst. Zij vraagt wat het plan van de gedeputeerde is om daar een concrete bijdrage aan te leveren, zodat de kans groter wordt dat O-gen en provincie er samen uitkomen.

De heer Hazeleger merkt op dat O-gen in het verleden keuzes heeft gemaakt op basis van wat de provincie zei. De provincie heeft altijd gezegd dat O-gen heeft gekozen voor de uitvoering en dat bekeken zou worden hoe toch met O-gen samengewerkt kon worden in het gebied. Op basis daarvan heeft O-gen geopereerd en hebben de Staten dit twee jaar lang gevolgd. Het is echter niet gelukt om in deze constructie op een vruchtbare manier samen te werken. Er is een nieuwe situatie ontstaan. Spreker doet een beroep op de gedeputeerde om helder en proactief te zijn in wat de provincie wil. Als GS de samenwerking willen behouden, dan is het tijd om dit tegen O-gen te zeggen en aan te geven dat O-gen ervoor moet zorgen dat het een organisatievorm krijgt waardoor het de provincie mogelijk wordt gemaakt om samen te werken. Zo kan een meerjarige samenwerking worden vastgelegd zoals dat ook met het Utrechts Landschap is gedaan. Een dergelijke uitspraak zou O-gen helpen bij de besluitvorming in de komende maanden.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat de provincie een partnerorganisatie is van het Utrechts Landschap, NMU en IVN. In de Natuurvisie staat het beleid van het betrekken van mensen bij de natuur. Dat is onder andere uitgewerkt in het vrijwilligersbeleid, het onderhouden daarvan en het feit dat er hertellers, tellers en vertellers zijn. Daarvoor krijgen die organisaties een bijdrage, die krijgen zij allereerst omdat er een beleidslijn onder ligt. Een tweede punt is dat het hier om een specifieke taak gaat waar geen markt voor is, taken als het werven en begeleiden van vrijwilligers kunnen niet zomaar worden weggezet in de markt. Dat maakt dat er een vaste subsidierelatie met die instellingen is. Dat is niet één op één naar O-gen toe te vertalen.

De coöperatie gaat zelf kijken naar hoe zij de toekomst wil invullen. De gedeputeerde blijft het komende halve jaar overleggen met de voorzitter van O-gen over hoe het ervoor staat, welke stappen er gemaakt worden. Zij heeft met de voorzitter en de gedeputeerde van Gelderland de afspraak gemaakt om, als de uitkomst van het onderzoek bekend is, met zijn drieën te overleggen. Het is van belang dat voor de keuzes die de coöperatie maakt over haar toekomst breder wordt gekeken dan alleen naar de provincie Utrecht.

50PLUS vroeg welke bijdrage GS concreet gaan doen. De evaluatie van de Agenda Vitaal Platteland wordt uitgevoerd. Op basis daarvan kijkt de provincie naar de toekomst, er wordt een nieuw uitvoeringsprogramma van het landelijk gebied opgestart. Dat loopt ongeveer gelijk op met het onderzoek dat O-gen doet. De gedeputeerde benadrukt dat O-gen als coöperatie de eigen toekomst moet bekijken. Zij beseft dat voor een goede samenwerking in het gebied met andere gebiedspartners moet worden samengewerkt. Dit moet op een goede manier geborgd worden voor het nieuwe uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied. Er moet voor gewaakt worden dat iets een eenzijdige keuze van de provincie Utrecht is.

In reactie op de vraag van de ChristenUnie of dit eenrichtingsverkeer zou zijn, antwoordt de gedeputeerde ontkennend. In het kader van het nieuwe Programma Landelijk Gebied moet de provincie nadenken over hoe zij de samenwerking in het gebied wil vormgeven. De coöperatie buigt zich over de toekomst. Deze processen lopen in de tijd gelijk op en als die afgerond zijn, moeten provincie en coöperatie het gesprek hierover aangaan.

De voorzitter vraagt of, zodra die twee processen helder zijn, de gedeputeerde ermee terugkomt naar de commissie.

Gedeputeerde Bruins Slot zegt dit toe. Na de zomer zal de voorzitter van O-gen beschikken over de uitkomst van het onderzoek. De evaluatie van het AVP is rond de zomer klaar, dan wordt begonnen met de opzet van het nieuwe programma van het landelijk gebied. De gedeputeerde zal voor een update terugkomen naar de Staten als zij meer zicht heeft op de uitkomsten, het vervolg en de inzet van het Programma Landelijk Gebied. Daar moet een goede vorm voor gevonden worden, één waarbij GS en Staten het gesprek kunnen aangaan samen.

De heer Hazeleger vindt dit een mooi procesvoorstel maar heeft een aanvulling. Er komt een moment dat de externe partij die de toekomst van O-gen onderzoekt aan de provincie vraagt wat de visie van de provincie is. Geeft de provincie daar een inhoudelijk antwoord op?

Gedeputeerde Bruins Slot meldt dat O-gen waarschijnlijk pas in oktober klaar is met het onderzoek in plaats van na de zomer. De provincie heeft in 2018 de vraag neergelegd hoe de adviescommissies ingericht zouden moeten worden. Die vraag vereist een nadere beantwoording. Het antwoord van de provincie zal afhankelijk zijn van wat de coöperatie zelf wil en van wat de provincie Gelderland van plan is. In het betreffende gebied is de grens tussen de provincies bijna niet te zien, dus ook daar moet de verbinding gezocht worden. Dan kan het leiden tot iets wat bestendig is.

De voorzitter rondt de bespreking van het agendapunt af.

3.14 Statenbrief Overeenstemming over oplossing Paleis Soestdijk

De voorzitter memoreert dat in de eerste termijn schriftelijke vragen zijn ingediend door de fracties en dat die zijn beantwoord door GS. Gedeputeerde Van Essen zal beginnen met de beantwoording van de vervolgvragen, waarna de fracties gelegenheid krijgen voor een tweede termijn.

De volgende vervolgvragen zijn vooraf ingediend.

GroenLinks

Mijn vragen in tweede instantie zijn vooral:

- Hoe houden we zicht op voldoende kwalitatieve natuurcompensatie? Kunnen natuurorganisaties hierbij betrokken worden?
- Is het verstandig het gehele compromis juridisch te laten toetsen op risico's voor de provincie (en niet alleen het gebruikmaken van de inherente afwijkingsbevoegdheid)

VVD

M.b.t. Soestdijk mist de VVD-fractie nog antwoorden en levert de beantwoording die wel gegeven is nieuwe vragen op.

Er blijven nog onduidelijkheden bestaan over de werkelijke juridische situatie van de oude boskernen en de oude bosgroeiplaatsen. Uit het rapport van Necker van Naem leek te halen dat uit de second opinion was gekomen dat er bepaalde eerdere bevindingen niet klopten. Uit de reactie van GS daaronder is niet te halen dat ze onderbouwen dat de second opinion niet klopt.

- Daarom de vraag of GS zich kon vinden in de second opinion?
- En zo nee, waarom zij dan geen aanvullend onderzoek hebben gestart om die mening met feiten te kunnen onderbouwen?

Daarnaast roept de beantwoording nieuwe vragen op: "Ook zijn er volgens de provincie aan de oostzijde van het Marechaussee-terrein oude boskernen aanwezig. De aanwezigheid van deze oude

boskernen wordt in een second opinion door MBE bestreden. Omdat op deze locatie geen woningbouw is voorzien was nader onderzoek door de provincie niet meer nodig.”

- Als daar volgens de second opinion geen oude boskernen aanwezig zijn, zou daar dan in principe wel eventueel worden gekeken voor woningbouw?
- Waarom heeft GS daar geen onderzoek naar willen starten?

Het lijkt gedeputeerde Van Essen, gezien het belang van het onderwerp, goed het breder toe te lichten.

Het is een complex dossier. GS zijn verheugd dat er overeenstemming is bereikt met de andere partijen zodat herstel van Paleis Soestdijk mogelijk wordt. Met de voorliggende afspraken is het verdienmodel voor de restauratie mogelijk en wordt er zoveel mogelijk rekening gehouden met de natuurwaarden op het landgoed.

Het nieuwbouwplan is veel kleiner en het is beter ingepast in de natuur. Dat is winst. Het is een compromis waarbij alle belangen tegen elkaar zijn afgewogen. Voor de oplossing was een beperkte afwijking van het natuurbeleid van de provincie noodzakelijk.

De vervolgvraag van GroenLinks is of de deal juridisch houdbaar is. GS hebben zowel intern als extern juridisch laten toetsen of het gebruik van de inherente afwijking van de beleidsregels voor oude bosgroeiplaatsen in deze casus mogelijk is. De inschatting is dat dit het geval is, er is namelijk sprake van een uitzonderlijke situatie, van een groot maatschappelijk belang. Er is maar één Paleis Soestdijk met een uitzonderlijke cultuurhistorische waarde. Het is natuurlijk niet 100% zeker, uiteindelijk is het aan een rechter om het te beoordelen als dat aan de orde zou zijn. Dit is nadrukkelijk gedeeld met MeyerBergman Erfgoed (MBE) en de gemeente Baarn. GS zijn ervan overtuigd dat het juridisch houdbaar is.

Het besluit wordt zorgvuldig gemotiveerd en daarin zullen GS zich juridisch laten adviseren.

Op de vraag hoe geborgd wordt dat de restauratie van het Paleis echt plaatsvindt, antwoordt de gedeputeerde dat ook de ontwikkelaar, MBE, het Paleis wil restaureren. Zij hebben er geen enkel belang bij om dat niet te doen. De restauratie van het Paleis is expliciet opgenomen in de voorwaarden van de verkoopovereenkomst tussen MBE en Rijk. Er worden erfgoedsubsidies ter beschikking gesteld aan het project als die worden aangevraagd. Uiteraard worden daarin voorwaarden gesteld aan de restauratie. Daarnaast zal het worden opgenomen in het bestemmingsplan, dit om te voldoen aan de PRV artikel 1.7, waarin staat dat beperkte ontwikkeling buiten de rode contour mogelijk is als dit ten goede komt aan het behoud van een landgoed en de restauratie ervan. Dat is hier van toepassing.

GroenLinks vraagt hoe geborgd wordt dat de natuurwaarden gecompenseerd worden. Dit betreft onder meer een NNN-compensatie. Het NNN-onderzoek en het soortenonderzoek worden aangevuld, ook voor het nieuwe plan. Zoals gebruikelijk maakt de provincie met MBE nadere afspraken over de natuurcompensatie, zowel kwalitatief als kwantitatief. Dat wordt geborgd in het bestemmingsplan en het beheerplan. Ook in het ontheffingsbesluit van GS aangaande de inherente afwijkingsbevoegdheid zal dit worden opgenomen.

In reactie op de vraag van GroenLinks of natuurorganisaties hierbij betrokken kunnen worden, stelt de gedeputeerde dat dit niet zozeer aan de provincie is. Dit vindt plaats in de bestemmingsplanprocedure van de gemeente Baarn.

In een aantal vragen van de Staten komt de zorg naar voren dat het niet bij een eenmalig akkoord zal blijven en dat later opnieuw een provinciale bijdrage gevraagd zal worden. In de gesprekken met MBE, de gemeente Baarn en het Rijksvastgoedbedrijf hebben GS duidelijk gemaakt dat dit is wat de provincie kan doen. Dat werd begrepen. MBE accepteert dat bij de borging van de afspraken in het bestemmingsplan de ontwikkeling van het plan en de onzekerheden een ondernemersrisico zijn. Om hier geen misverstand over te laten bestaan heeft de provincie bijvoorbeeld rond de mobiliteitsoplossing nadrukkelijk het bedrag van €1,5 miljoen genoemd.

GS kunnen dit besluit nemen. Het is een bevoegdheid van het college om af te wijken van de beleidsregels Natuur en landschap. De subsidies op het gebied van erfgoed en recreatie passen binnen de begroting en de kaders daarvoor. De verwachting is dat de bijdrage aan een

mobiliteitsoplossing past binnen de geplande trajectaanpak die voor deze weg is voorzien. Nadat de kosten bekend zijn, worden ze opgenomen in de meerjarige investeringsplanning voor mobiliteit. Te zijner tijd wordt die ter besluitvorming aan de Staten voorgelegd.

De VVD vroeg naar de second opinion met betrekking tot de oude boskern. De provincie had zelf de waarde van de boskernen beoordeeld en kwam tot de conclusie dat er wel degelijk sprake is van oude boskernen. In opdracht van MBE is er een second opinion geweest. GS konden zich niet vinden in de uitkomst van de second opinion maar waren bereid daar een ander onderzoek naar te laten doen. GS gaven dit aan bij MBE. Het bleek echter niet nodig, omdat MBE had besloten het plan zodanig aan te passen dat de oude boskernen buiten schot bleven. De appartementen zijn gepland op andere locaties.

De gedeputeerde hoort graag hoe de fracties tegen de oplossing aankijken, nadere aandachtspunten zijn welkom.

De voorzitter geeft de fracties de gelegenheid voor een tweede termijn, waarbij zij eerst het woord geeft aan de fracties die vervolgvragen hebben ingediend.

Mevrouw De Jong deelt mee dat GroenLinks het erg belangrijk vindt dat een erfgoed als Paleis Soestdijk en het landgoed zo snel mogelijk gerestaureerd wordt. Een belangrijk uitgangspunt is dat het toegankelijk is voor het publiek.

De schriftelijke beantwoording was haar niet duidelijk en zij vraagt of de natuuronderzoeken in juni of in het najaar zijn.

Zij vraagt hoe intensief de provincie betrokken blijft bij de compensatie, gedeeltelijk kan die pas over twee jaar plaatsvinden. Hoe vindt het toezicht daarop plaats? Voor GroenLinks zit daar de pijn.

Terugkijkend meent de heer Kocken dat het proces niet de schoonheidsprijs verdient. De provincie zit continu aan tafel en het is goed mogelijk dat de andere kant vervelende herinneringen aan dit project heeft.

De VVD heeft nog enkele open vragen over wat de gedeputeerde details zal noemen. Het is het belangrijkste voor zowel de provincie als MBE als de gemeenten Baarn. Als dit het compromis is waarmee zowel de overheden als MBE uit de voeten kunnen, moet men hiermee met gezwinde spoed aan de slag. Paleis Soestdijk is te belangrijk om te laten verwaarlozen. Het leegstaan draagt niet bij aan het behoud van het pand.

De VVD is MBE dankbaar dat er extra in de buidel wordt getast want er is een kans dat de subsidie niet binnengehaald wordt. Het plan wordt toch uitgevoerd en dat is een mooi gebaar richting provincie en samenleving.

In reactie op GroenLinks laat gedeputeerde Van Essen weten dat er door de aanpassingen van het plan extra natuuronderzoek nodig is, met name soortenonderzoek. Er is een voorontwerp bestemmingsplan voorzien in juni en een ontwerp bestemmingsplan later in het najaar. In het uiteindelijke bestemmingsplan moet alles opgenomen zijn. Het is niet mogelijk om het voorontwerp bestemmingsplan compleet te hebben, dat heeft met de doorlooptijden van de onderzoeken te maken.

Wat het toezicht op de compensatie betreft, wijst de gedeputeerde erop dat dit een onderdeel is van het bestemmingsplan. Het toezicht ligt dan ook bij de gemeente. Het is van belang dat de compensatie gerealiseerd wordt. De gedeputeerde zal schriftelijk terugkomen op de vraag hoe een en ander exact geregeld is.

Mevrouw Hoek deelt mee dat 50PLUS het belangrijk vindt dat Paleis Soestdijk en het landgoed als cultureel erfgoed behouden blijven.

Er zijn enkele wooneenheden verplaatst om het oude bos te sparen. Er komt nu hoogbouw en zij vraagt hoe de welstandscommissie daar tegenaan kijkt, of het past in het gebied.

Stel dat er tegenvallers zijn en er bijvoorbeeld €1 miljoen extra nodig is, hoe wordt geborgd dat het plan niet daarover struikelt? Baarn is een kleine gemeente en heeft een klein budget.

Mevrouw Koelewijn memoreert dat het CDA een opmerking en een vraag had naar aanleiding van de ondersteuningsgroep. De beantwoording is niet helemaal geruststellend. De vraag ging over de rol en taakopvatting van de ambtenaren van de provincie in deze en het feit dat MBE dit leidt. Zij vraagt of dit niet een weeffout creëert en of de provincie wat dit betreft oplettend moet zijn. Zij sluit zich aan bij 50PLUS, het is belangrijk dat een en ander goed wordt vastgelegd zodat de provincie niet in een proces terecht komt dat lang gaat duren en opnieuw met allerlei vragen en verzoeken wordt geconfronteerd.

De heer Hazeleger heeft tijdens de vergadering in Woerden de gedeputeerde opgeroepen om duidelijk te maken waar hij naar toe wilde. Dit is gebeurd als men naar de uitkomst kijkt. Bij de natuuronderzoeken zit er nog een addertje onder het gras en hij vraagt hoe groot de kans is dat dit roet in het eten gooit.

Mevrouw De Haan memoreert dat de ChristenUnie tijdens de vergadering in Woerden het idee heeft geopperd om een procesbegeleider het proces vlot te laten trekken. Na een half jaar ligt er een mooi compromis. Hierin worden alle belangen beschermd en eenieder heeft water bij de wijn moeten doen. Het is misschien een mooi voorbeeld van gebiedsontwikkeling, van een proces rond de Omgevingsvisie in het klein met een private partner. Zij sluit zich aan bij de VVD, zij waardeert het dat MBE uiteindelijk toch instaat voor een risico. Zij sluit zich aan bij de SGP wat de vraag over natuuronderzoeken betreft.

Mevrouw Broere laat weten dat de PVV blij is dat het project eindelijk van start kan gaan. Het nieuwe plan met appartementen is mooier dan dat met de woningen. Zij spreekt de hoop uit dat alles verder goed loopt, dat niet iedereen verzoeken blijft indienen maar dat Paleis Soestdijk en het landgoed worden wat men ervan hoopt.

Gedeputeerde Van Essen brengt een correctie aan: het voorontwerp bestemmingsplan zal er niet in juni maar in juli liggen. De gemeente Baarn pakt dit dossier voortvarend op. Hij dankt de leden voor de steun voor de oplossing die voorligt. Fracties herkenden dat het plan er beter op geworden is, dat is de reden waarom de provincie tevreden is met het compromis. 50PLUS vroeg naar de flats in het bos. Het zijn geen flats maar appartementenblokken met een half verdiepte parkeerlagen en vier lagen erboven. Wat de welstandscommissie betreft: dit is aan de gemeente Baarn, die zal er een oordeel over moeten vellen. Dat is pas aan de orde bij de uitwerking. De provincie heeft wel een rol in de ruimtelijke aanpassing, dat is de reden waarom de provincie betrokken was bij het meedenken over een compromis. Er zijn geen aanwijzingen voor tegenvallers. Het is een ondernemer die vastgoed gekocht heeft, daar afspraken over heeft gemaakt en subsidies over aanvraagt, maar die ook het ondernemersrisico draagt. Er waren goede redenen waarom de overheden gezamenlijk hebben gevraagd om gezamenlijk tot een oplossing te komen. GS zijn blij dat partijen er uit zijn gekomen. Het is aan MBE om een nog mooier plan waar te maken en aan de gemeenteraad van Baarn om het bestemmingsplan te beoordelen.

In reactie op de vraag over de ondersteuningsgroep wijst de gedeputeerde erop dat MBE de subsidieaanvraag moet doen en moet motiveren. De ondersteuning vraagt verdere uitwerking. Dit is iets wat in samenspraak met het Rijksvastgoedbedrijf op deze manier vorm heeft gekregen. Zij hebben hun eigen verantwoordelijkheid en hebben zorgvuldig meegedacht. Ter geruststelling vult de gedeputeerde aan dat zij vaak met dergelijke constructies te maken hebben. Het vastleggen van de afspraken gebeurt in het kader van de bestemmingsplanprocedure. Men komt dit tegen in het rapport van de heer W. de Jong en in het collegebesluit. GS zullen de inherente

afwijking verder uitwerken en zullen er uiteraard juridisch advies bij vragen. De gedeputeerde geeft aan dit punt mee te nemen, wellicht dat hierover een nader advies volgt.

De SGP informeert naar wat er gebeurt als er bij de natuuronderzoeken bijvoorbeeld een beschermde soort wordt gevonden. Bij iedere ontwikkeling, of het gaat om een weg, een windmolen, een paleis of iets anders, is er dat risico. De Wet natuurbescherming is een belangrijke wet. Soms zijn ontheffingen of compensaties mogelijk. MBE moet dan met een voorstel komen over hoe daarmee om te gaan op het moment dat dit aan de orde is. Tot nu toe kwamen er uit de soortenonderzoeken vooral kwetsbare soorten aan de zuidkant, de Paleiskant van het marechaussee-terrein. Dat blijft nu buiten schot, daar zal het probleem zich niet voordoen. Daar waar de bouw is voorzien is voor een groot gedeelte dat onderzoek gedaan, maar voor een gedeelte, met name op het gebied van bijen, juffers en vaste-nesten-broedvogels, vindt nog onderzoek plaats. Mocht daar wat uitkomen, dan is de uitdaging om met elkaar een passende oplossing te vinden. Dit is niet uniek aan dat project. De provincie heeft zoveel mogelijk meegekeken bij de nieuwe oplossing en heeft er vertrouwen in dat die het minste risico biedt op een adder onder het gras. Daar kan echter geen garantie op gegeven worden.

De voorzitter vraagt of zij goed begrepen heeft dat de risico's bij de andere partij liggen.

Gedeputeerde Van Essen wijst erop dat het bij ontwikkelingen vaker voorkomt dat soorten gevonden worden waarbij gekeken moet worden of daar ontheffing voor verleend kan worden of dat compenserende maatregelen genomen kunnen worden. Dat is maatwerk.

Mevrouw De Jong informeert op welke wijze de Staten op de hoogte blijven van het verdere verloop van het project.

Gedeputeerde Van Essen zegt toe dat, als het voorontwerp bestemmingsplan aan de raad van Baarn wordt gestuurd, GS de Staten daarover en over de laatste ontwikkelingen zullen informeren.

Uiteraard zullen GS de Staten ook informeren rond de afwijking rond de beleidsregels natuur met betrekking tot de oude bosgroeiplaatsen. Het is een belangrijk dossier, als er nieuwe ontwikkelingen zijn, zullen GS de Staten daarvan op de hoogte stellen, zeker als het gaat om de stappen in de bestemmingsplanprocedure.

De voorzitter rondt de bespreking van dit agendapunt af.

TER KENNISNAME STUKKEN

3.1 Dit agendapunt is verschoven naar agendapunt 2.1.3

[3.2 Statenbrief reactie PCL advies klimaatadaptatie](#)

[3.3 Statenbrief start onderhandelingen aankoop Kamp van Zeist en stand van zaken kavels Westflank](#)

[3.4 Statenbrief Mastergrondexploitatie Hart van de Heuvelrug en Grondexploitatie Vliegbasis](#)

[3.5 Memo betreffende Reactieve aanwijzing Lopikerpoort](#)

[3.6 Memo PS plancapaciteit woningen](#)

[3.7 Ingekomen brief – Voortgang Soestdijk Raadsinfobrief](#)

3.8 Dit agendapunt is onder 2. TER BESPREKING besproken

[3.9 Statenbrief Verhuizing Korps Mariniers](#)

[3.10 Memo Stand van zaken Elster Buitenwaard](#)

[3.11 Statenbrief Natuur en Samenleving 2021-2024 nieuwe meerjarenafspraken met HUL, LEU en IVM](#)

[3.12 Statenbrief Uitvoering Actieplan Weidevogels](#)

[3.13 Randstedelijke Rekenkamer Onderzoeksopzet 'Bescherming drinkwaterbronnen'](#)

3.14 Dit agendapunt is onder 2. TER BESPREKING besproken

4. SLUITING

De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun belangstelling en sluit de vergadering.